

So, taking into account all of the above, we can conclude that forensic technical research is a subdivision of forensic technology that studies and develops means and methods of researching the place, objects and subjects of a crime for the purpose of revealing and investigating crimes with the help of digital techniques. This process is an extremely relevant and helpful method in this field, which makes the work of the investigator and experts many times more efficient, faster and of higher quality.

Literature

1. Sampson B. Case Study – The Forensic Analysis of a 3D Printed Firearm. AFTE 49th Annual Training Seminar: Conference proceedings, Charelston, WV, USA, June 3–8, 2018, pp. 48.

2. Buck U., Naether S., Räss B., Jackowski C., Thali M. J. Accident or homicide – Virtual crime scene reconstruction using 3D methods. Forensic Science International. 2013. 10 Feb. Volume 225. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22727689/> (дата звернення: 31.10.2022)

3. Губін М.В., Борщ С.С., Саєнко М.С., Мухін О.В. Використання сучасного оригінального програмного забезпечення операційної системи «Android» для оцінки терміну настання смерті. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці: матеріали міжнар. «круглого столу». Харків: Право, 2019. 164 с.

4. Ковальова О.В. Діджиталізація як один з напрямів удосконалення судовоекспертної діяльності. Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: матеріали міжнар. наук. практ. конф. Київ: КНДІСЕ Мін'юсту України, 2019. 672 с.

5. Інструкція з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 16 лют. 2018 р. № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text> (дата звернення: 03.11.2022)

УДК 343(043.2)

Сорока М.В., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСТАТНОСТІ ПІДСТАВ ДЛЯ УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ДОЗВІЛ НА ПРОВЕДЕННЯ НСРД

Кримінально процесуальне законодавство України в частині надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (надалі – НСРД) містить прогалини з точки зору дотримання принципу правової визначеності. Враховуючи, що НСРД є інструментом, який передбачає

законне обмеження конституційні права осіб, законність та обґрунтованість втручання в особисті права людини має встановлюватись з дотриманням балансу інтересів суспільства та держави, з правами особи. Єдиним нормативно закріпленим критерієм для прийняття рішення слідчим суддею про достатність підстав для надання дозволу на проведення НСРД є «внутрішнє переконання».

Кримінальне процесуальне законодавство не передбачає здійснення слідчим суддею ініціативних дій по самотійному витребуванню відомостей, що свідчать про обґрунтованість заявленого клопотання. Обґрунтованість клопотання має довести особа, яка його подала. Нормами статті 248 КПК встановлено формальні вимоги до змісту заявленого клопотання та, зокрема, передбачає зазначення короткого викладу обставин. Частиною 3 статті 248 КПК України, передбачено, що дозвіл на проведення НСРД надається слідчим суддею, у разі доведення прокурором, слідчим лише 2 критеріїв: 1) вчинене кримінальне правопорушення відповідної тяжкості; 2) під час проведення НСРД можуть бути отримані докази, які самотійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин кримінального правопорушення або встановлення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення.

Дана норма суперечить вимозі законодавства, що ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення НСРД повинна відповідати загальним вимогам досудових рішень. Адже відповідно положень ст. 372 КПК, мотивувальна частина ухвали має містити, зокрема, встановлені судом обставин із посиланням на докази, а також мотивів неврахування окремих доказів та мотиви, з яких суд виходив при постановленні ухвали, і положення закону, яким він керувався.

Наразі сформувалась стала судова практика щодо необхідності дослідження правових підстав проведення НСРД на стадії судового розгляду справи, оскільки правовою підставою для проведення НСРД є саме ухвала слідчого судді про дозвіл на їх проведення, зі змісту якої суд може зробити висновок, чи були під час досудового розслідування законні підстави для проведення таких дій та чи можуть бути використані результати його проведення у доказуванні в кримінальному провадженні. Встановлення наявності правових підстав для проведення НСРД є необхідним для дотримання балансу інтересів, принципу рівності сторін у кримінальному процесі, реалізації презумпції невинуватості та забезпечення справедливості судового розгляду і виконання завдань кримінального провадження.

Судовою палатою у кримінальних справах Верховного Суду України та Великою Палатою Верховного Суду сформульовано висновки щодо

необхідності перевірки документів, які стали правовою підставою для проведення НСРД.

Зокрема, у пункті 13 постанови Верховного Суду України від 16 березня 2017 року (провадження № 5-364к16) зазначено, що «невідкриття матеріалів сторонами одна одній в порядку ст. 290 КПК після закінчення досудового розслідування, а також додаткових матеріалів, отриманих до або під час судового розгляду, є підставою для визнання судом відомостей, що містяться в них, недопустимими як докази». Цей висновок було підтверджено і в постанові Верховного Суду України від 12 жовтня 2017 року (провадження № 5-237к17), в якій звернено увагу на те, що «дані постанови прокурора про проведення НСРД або відповідної ухвали слідчого судді встановлюють обставини процесуального характеру, що мають значення при оцінці допустимості використання отриманих у результаті НСРД фактичних даних як доказів у кримінальному провадженні. Такі відомості підтверджують законність (або свідчать про незаконність) проведення тієї чи іншої НСРД, і відповідно, мають оцінюватися судом за участю сторін кримінального провадження у сукупності із протоколами НСРД».

Обґрунтовуючи рішення, Верховним Судом України в постанові від 16 березня 2017 року, як і в постанові від 12 жовтня 2017 року, використано телеологічний (цільовий) спосіб тлумачення правових норм, закріплених у ст. 290 КПК, та визначено мету приписів вказаних у цих нормах, що зокрема полягає у забезпеченні можливості перевірки стороною захисту та судом допустимості результатів НСРД як доказів шляхом дослідження судом першої інстанції процесуальних документів, які стали правовою підставою для їх проведення та справедливості судового розгляду в цілому.

Таким чином, очевидним є необхідність перевірки законності ухвали про надання дозволу на проведення НСРД, проте станом на сьогодні законодавчо не закріплена можливість та процедура такої перевірки та, зокрема, збереження доказів, на підставі яких слідчий суддю виніс відповідну ухвалу.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>